

**MELLERUDS
KOMMUN**

2007-05-29

1(7)

Beslut om bildande av Sunnanå naturreservat i Melleruds kommun, kommunfullmäktige 2007-05-29

Innehåll

Beslut
Uppgifter om naturreservatet
Syfte
Skälen för kommunens beslut
Föreskrifter för naturreservatet
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sändlista
Bilaga 5. Sakägarförteckning
Bilaga 6. Besvärshänvisning

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Melleruds kommun att förklara det område som avgränsats på bifogad beslutskarta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara Sunnanå naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m, fastställer kommunfullmäktige i Melleruds kommun bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer ska gälla utan begränsningar i tiden.

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Sunnanå naturreservat

Kommun: Mellerud

Län: Västra Götaland

Lägesbeskrivning: Norr om Sunnanå hamn ca 3 km VNV om Mellerud vid Vänern.

Topografisk karta: 9BSV

Ekonomisk karta: 9C2b, 9C3b

Naturgeografisk region: 22 a Götalands centrala slättbygder, Vänerslätterna.

Fastighet och ägare: Del 2 av Sunnanå 2:1, Melleruds kommun

Nyttjanderätter: Fastighetsanknutna rättigheter som reservatet berör, t ex befintliga servitut.

Areal: ca 137 ha varav ca 42 ha landområde

Förvaltare: Melleruds kommun

Syfte

Syftet med reservatet är främst att:

- Bevara områdets rika fågelliv och bevaka samt sköta åmynningen när det gäller igenväxning.
- Bevara områdets flora, när det gäller trädslag, främst gamla lövträd, mindre sumpskogar med alkärr.
- Bevara områdets goda betingelser för groddjur och ormar.
- Höja områdets status genom ett reservatsbeslut.
- Bevara och sköta ett värdefullt område för friluftslivet och öka antalet besök i området.

Syftet ska tryggas genom att:

- skötselinsatser, i form av vasslåtter för att hålla öppna vattenytor främst vid åmynningen, genomförs.
- fågelöarna skyddas från exploatering.
- slyröjning utförs på skär och öar.
- delar av skogen, främst alkärr och lövskog i fuktpartier, skyddas mot avverkning och lämnas till fri utveckling enligt skötselplan, bilaga 3.
- området ska ha självföryngring.
- gamla träd lämnas som evighetsträd och frihuggande av lämpliga nya evighetsträd för att gynna bildandet av jätteträd.
- vindfällor, torrakor och lågor lämnas, stigar kan dock röjas.
- spänger, informationstavla och markerade leder iordningställs i området.

Skäl till beslut

Fritidsbebyggelsen i området samt den gamla tippen har medfört kraftiga ingrepp i naturen. Den fågelrika skärgården och maderna med sina insprängda låga bergsklackar och fukthedar bör skyddas mot vidare exploatering. Området är viktigt för det rörliga friluftslivet och ligger tätortsnära. Hamnområdet, sjöskogen söder om hamnen och den gamla banvallen är populära strövområden som många idag utnyttjar. Tillgång till ett naturreservat med rika naturupplevelser i direkt anslutning till dessa områden ökar ytterligare omgivningens attraktionskraft både för närboende och besökare. Hamnområdet har årligen ett stort antal besökare. Naturreservatet betyder mycket för att sprida information om den naturmiljö som finns i omgivningen. Området har med sitt läge ett högt naturpedagogiskt värde med få motsvarande områden i Dalsland. För bättnurister och fiskebesökare betyder det ännu en attraktion att ta del av i Melleruds kommun. Naturreservatet förstärker också värdet av den exploatering som idag sker i kringliggande områden.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå flera miljömål som Levande sjöar och vattendrag med delmål 8.1, åtgärdsprogram för natur- och kulturmiljöer, Myllrande våtmarker med delmål 11.2, långsiktigt skydd för våtmarker och Levande skogar med delmål 12.1, långsiktigt skydd av skogsmark.

Hushållningsbestämmelser

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap miljöbalken (1998:808) och med den för området gällande översiktsplanen.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med naturreservatet beslutar Melleruds kommun med stöd av 7 kap 5 §, 6 § och 30 § miljöbalken (1998:808) samt 3 § och 21 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m, att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Vård och förvaltning ska bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

1 §	Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:
A1	uppföra byggnad eller annan anläggning
A2	uppföra mast, antenn, torn eller liknande
A3	anlägga väg eller parkeringsplats
A4	anlägga mark- eller luftledning
A5	anordna upplag eller bedriva täkt i någon form
A6	spränga, borra, schakta, tippa, eller fylla ut med massor
A7	dika, dämna, valla in, avleda vatten eller annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologiska förhållande
A8	avverka eller utföra annan skoglig åtgärd
A9	skada eller ta bort dött träd eller vindfälle
A10	använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla mark eller vatten

- A11 framföra motordrivet fordon annat än i samband med fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande
 A12 plantera in för trakten främmande djur- eller växtart

Förbuden A1 och A2 ska inte utgöra hinder för eventuellt uppförande av gömsle eller fågeltorn till gagn för besökarnas naturupplevelse eller minimerande av störning av fågellivet. Förbuden A6 och A7 ska inte utgöra hinder för att återställa den gamla tippen, som ligger precis utanför reservatsgränsen, vilket innebär att dikning och avledning av vatten från denna tipp till våtmarken ska tillåtas. Förbuden A8 och A9 ska inte utgöra hinder för skoglig skötsel av området enligt fastställd skötselplan för naturreservatet. Reparation eller underhåll av befintliga byggnader, elledningar eller anläggningar får utföras utan hinder av föreskrifterna. Befintliga elledningar med tillbehör bibehålls. Likaså får underhållsröjningar av befintliga luftledningar utföras. Sedvanlig skötsel av befintliga vägar är tillåtet. Markskador ska så långt möjligt undvikas. Samråd ska ske med kommunen innan sådant arbete påbörjas. Om samråd inte kunnat ske ska kommunen utan dröjsmål skriftligen informeras om åtgärd som vidtagits samt om orsak till att samråd inte kunnat ske.

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång samt 3 § och 21 § Förordningen (1998: 1252) om områdesskydd gällande förvaltning av naturreservatet

2 § Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

- B1 utmärkning av naturreservatet
 B2 uppsättande av informationstavla, uppförande av spänger och markering av led enligt fastställd skötselplan
 B3 utförande av skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan, såsom vassröjning, slyröjning och frihuggande av blivande evighetsträd
 B4 uppföljning av kvalitetsmål enligt fastställd skötselplan

Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

3 § Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

- C1 ställa upp husvagn/husbil
 C2 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och ikullfallna träd och buskar.
 C3 gräva upp kärleväxter, samla in mossor, lavar, insekter, och vedlevande svampar
 C4 störa djurlivet genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt
 C5 medföra okopplad hund med undantag för vid jakt med drivande/stötande hund och vid eftersök
 C6 framföra motordrivet fordon, cykla eller rida annat än på befintliga vägar
 C7 sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift
 C8 utan kommunens tillstånd ordna lägerverksamhet eller tävlingar

I övrigt gäller allemansrätten.

Föreskrifterna i 3 § träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling.

4 § Föreskrifterna i 1 – 3 § § ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för naturreservatets vård och skötsel.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

- Förvaltare är Melleruds kommun.
- Naturreservatet utmärks av förvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Förvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Melleruds kommun, bilaga 3. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid uppkommande behov revideras.

Annan lagstiftning som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås.

Verksamheter som kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut förutsätter ofta prövning enligt andra lagrum i miljöbalken för att kunna utföras. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd eller anmälan för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken eller tillstånd till markavvattning eller vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken. Även tillstånd enligt annan lagstiftning kan vara aktuell, t.ex. bygglov enligt plan- och bygglagen eller tillstånd enligt väglagen. Terrängkörningslagen innehåller vissa förbud mot körning i terräng.

Beskrivning av naturreservatet

Holmsån med sin kraftiga eutrofering har bildat ett stort träsk och madområde vid åns utlopp till Väneren. Huvudsakligen är madområdet bevuxet med bladvass, jätTEGRÖE och svärdslija. I området finns en mängd vattengynnade växter som vattenskräppa, rörflen, sjösäv, gul och vit näckros, vasstarr, trådstarr, kråklöver, ängsull och fackelblomster. Intressanta inslag är förekomst av dvärgmåra och vitblommig dunört. Madernas frodiga grönska står i skarp kontrast till omgivande terrängens och skärgårdens vegetationsfattiga hållmarker. Björk och ljung är de vanligaste inslagen i det kala landskapet.

Fågellivet är rikt men har påverkats negativt av den fortskridande igenväxningen. Typiska arter för mynningen, kärrområdet och fukthedarna är bl a knölsvan, skäggdopping, kricka, snatterand, vigg, brun kärrhök, enkelbeckasin, skrattmå, häger, orre, rör- och sävsångare. I området har även trastsångare, rosenfink observerats. Havsörnen är på väg tillbaka i Väneren och observerades i området i nov 2006. I närheten av hamninloppet finns Vänerens största skrattmåskoloni med ca 1 200 bon. Som kuriosum kan nämnas att en av de tidigast kända häckningarna av skrattmå i Västsverige ägde rum i Sunnanå redan 1914. Häckningen var nog tillfällig i och med att arten i början av 1960-talet ännu inte var etablerad i Dalsland.

Reservatet gränsar i väst till område 61:10 Holm – Gösjön beskrivet i Länsstyrelsens rapport 1994:5 Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. I naturreservatets sydvästra del, Hästhagen, finns tidigare betad hagmark med äldre lövträd. Den öppna ängsmarken avgränsas i väster av Holmsåns meanderslingor. Väster om Holmsån ligger en låglänt

mad som tidvis fungerar som naturlig våtmark. Rödlistade arter som gulärta och storspov observeras årligen i området. Flera mindre alkärr förekommer inom området. Området är tillsammans med Gösjön föreslaget att bli Natura 2000-område av Länsstyrelsen 1996..

Området utnyttjas för friluftsliv dels som strövområde av boende i närheten men också av besökare utifrån i samband med besök av Sunnanå hamn. Holmsåns mynning är en känd observationsplats för fågelskådare på grund av sitt rika fågelliv.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m m

Reservatet berörs av område av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken, FP3 "Vänerns strand- och skärgårdsområden" och NP15 "Yttre Bodane och Kräklingarna". Reservatet ligger med en del även inom område av riksintresse för kulturmiljö, KP15 "Holm – Östanå". Området omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap miljöbalken. Området ingår i Länsstyrelsens inventering av våtmarker, klass 1 med särskilt högt bevarandevärde, objektid 3b01.

Två fornlämningar finns i form av stensättningar (gravar) i området.

Kommunal översiktsplan

Området berörs av FÖP 1994-10-27 för Sunnanå norra. I den fördjupade översiktsplanen föreslås oförändrad markanvändning av större delen av planområdet längs Holmsån och norr Sunnanå hamn med hänsyn till riksintresset för naturvård.

Befintligt områdesskydd

Området omfattas av strandskydd 300 m för Vänern och 100 m för Holmsån enligt 7 kap 13 § miljöbalken.

Ärendets handläggning

Den fågelrika skärgården och kärrmarkerna vid Holmsåns mynning har sedan lång tid tillbaka varit känt för sina höga naturvärden. Området finns med i Länsstyrelsens inventeringsarbete och natur i Älvsborgs län. I samrådsyttrandet för FÖP 1994-10-27 för Sunnanå norra framgår klart intresset för området ur naturvårdssynpunkt och dess betydelse för friluftslivet både från Nordals naturskyddsförening och från Länsstyrelsens håll. Dalslands Ornitologiska Förening har ofta besökare i området som bekräftar områdets höga naturvärden då det gäller fågelobservationer. Med tiden har området blivit sämre för fågellivet men föreningen bedömer att områdets höga status kan återskapas med skötselåtgärder, främst vasslätter. Föreningen ansökte om bygglov för att uppföra ett fågeltorn 2003 men gick inte vidare med planerna då fritidshusägare i närheten inte ställde sig positiva till förslaget.

Med bakgrund av tidigare intentioner och inventeringar bedöms det vara angeläget att bevara områdets höga naturkvaliteter. Området ligger tätortsnära och är synnerligen intressant för både närboende och turister i hamnområdet. 2004 gavs möjlighet till statligt bidrag till lokala naturvårdsprojekt genom Naturvårdsverkets satsning på lokal naturvård. Länsstyrelsen beviljade genom beslut 2004-12-16 bidrag till tre kommunala naturreservat i Melleruds kommun.

Melleruds kommun har haft samråd med Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen samt utfört en fullständig sakägarutredning. Förslaget till kommunalt naturreservat har remitterats till Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Sveriges Geologiska Undersökningar, intresseorganisationer och berörda sakägare.

På Melleruds kommuns uppdrag ska:

- Inmätning av området utföras under 2007.
- Konsult under 2007 handlägga ärendet om marknadsvärdesminskning, gentemot Naturvårdsverket.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får kommunen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Om det finns synnerliga skäl får Kommunfullmäktige helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat (7 kap 7 § miljöbalken).

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna TT/ELA och Melleruds Nyheter.

Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos Länsstyrelsen enligt 19 kap 1 § miljöbalken.

RÄTTELSE gjord 20080912, efter samtal med Kurt Gustavsson DOF, se röd text nedan:

Beskrivning av naturreservatet

Typiska arter för mynningen, kärrområdet och fukthedarna är bl a knölsvan, skäggdopping, kricka, snatterand, vigg, brun kärrhök, enkelbeckasin, skrattmå, häger, orre, rör- och sävsångare. I området har även trastsångare, rosenfink observerats. Havsörnen är på väg tillbaks i Vänern och observerades i området i nov 2006. I närheten av hamninloppet finns Vänerns största **skrattmåskoloni med ca 1 200 bon**. Som kuriosum kan nämnas att en av de tidigast kända häckningarna av skrattmå i Västsverige ägde rum i Sunnanå redan 1914. Häckningen var nog tillfällig i och med att arten i början av 1960-talet ännu inte var etablerad i Dalsland.